

nytte Byerne; men jeg maa tro, at Kjøbstadkommissionens ærede Medlemmer have staaet i den Formening, at de vilde gavne Byerne. Jeg kan derfor ikke Andet end anbefale Mindretallets Forslag i den Henseende. Endelig skal jeg lige til Far Ord om det sidste Forslag, som ogsaa jeg maa betragte som Dovedforslaget; thi det er aabenbart, at dersom dette sidste Forslag bliver vedtaget, bliver Tilbagekøbet betydelig mindre, end det vilde blive, dersom det ikke blev vedtaget, og da jeg maa betragte hele Loven som gaende i modsat Retning af den vi ved Næringslovgivningen ere inde paa, og som vi fremdeles bør følge, er det aabenbart, at jeg maa anbefale at stemme for, at Tilbagekøbet blive saa smaa som muligt. En anden Sag var det, dersom man kunde komme til at vedtage det Forslag, der er stillet af det ærede Medlem for Aarhus Amts 1ste Valgkreds (Wintzer). Men den Overgang, som Indenrigsministerens Bevillingsmyndighed skulde danne, er jo aabenbart en Overgang til at ophæve dette Bælte omkring Byerne, og naar man da vil lade dette Bælte blive staaende, men borttage den Bevillingsmyndighed, som Indenrigsministeren hidtil har haft, saa er det virkelig at gaa i den fuldstændig modsatte Retning af de Tanker, der vare de ledende, da man bandede Bæltet og gav den tilsvarende Bevillingsmyndighed. Jeg skal derfor anbefale det nævnte Forslag til Vedtagelse, idet jeg aldeles ikke frygter for, at naar de der to at gavne Byerne ved denne Løvs Vedtagelse, mene det alvorligt, Kantskellighederne ved at faae den gennemført da skulde være uovervindelige.

Ordføreren: De ærede Medlemmer, der dels høre til Mindretallet og dels slutte sig dertil, forekomme mig at tage denne Sag med meget store Træk, som om det var noget ganske Overordentligt, der her var Tale om. Det er ikke min Hensigt saaledes Runk for Runk at følge dem og se, om man ikke kan finde Et eller Andet at anføre imod, hvad de Herrer med stor Omhyggelighed ville frein af Smaating for at gaa ind denne Sag. Det er ikke dette, hvorpaa det for mig kommer an. De Herrer ville ikke i store Træk kunne vise os, at her er en virkelig Tilbagegang fra Næringsloven af 1857; de kunne kun komme til at mene det og Begrunde en Mening af denne Natur ved i det Enkelte og Smaalige at fremdrage en og anden Bemærkning, som skulde synes at tale for, at her er Spørgsmaal om en Tilbagegang. Den ærede sidste Taler begyndte med at sige, at han godt kunde forstaa, at Kjøbstadterne ikke ønske Handelskøbstadterne eller Haandværksdrift i Nærheden af sig, og han sagde siden, at han vilde forsvare Forbrugsforeningerne, thi dem syntes han godt om. Det ærede Medlem maa altsaa gaa ud fra, at Flerparten ikke er enig med ham i disse Punkter. Men den er Flerparten enig med ham, Flerparten ynder Forbrugs-

foreningerne ligesom han og vil paa alle mulige, rimelige og retfærdige Maader begunstige den ligesom han. Naar han vil gaa imod os, skulde han bevise, at vore Forslag viste, at man ikke vilde begunstige Forbrugsforeningerne paa enhver rimelig og retfærdig Maade. Det Samme gjælder om Stablering af Handelskøbstadterne og Haandværksdrift udenfor Kjøbstadterne. Der er jo den allerstørste Frihed for Enhver til at nedsette sig, hvor han vil, paa Landet eller i Byerne, ganske efter eget Lykke. Han kan nedsette sig, hvor han tror bedst at kunne ernære sig, og der er ikke i Lovforslaget det fjerneste Forsøg paa at besvare Nogen i saa Henseende. Der er ikke Tanke om at gjøre nogen Forskjel imellem, om det er paa Landet eller i Kjøbstadterne, at han vil nedsette sig; men den Forskjel, der er, gaar ud fra den Grundsætning, som vi erkende for retfærdig, at lige Rettigheder ogsaa bør medføre lige Forpligtelser. Derved hviler dette lille Lovforslag. Altsaa, de store Anstrengelser, der gjøres for at bevise, at der ligger andre Principer i Lovforslaget, rammes ikke, thi der foreligger Intet af den Slags. Naar jeg nu nærmere skal tale om Forbrugsforeninger, som det overrasker mig, at man bestandig vil fremdrage, hvad er saa Forskjellen mellem Flerparten og Mindretallet? Det er den, at Flerparten mener, at det ikke kan paavises, om en Forbrugsforening driver almindelig Næringsbrug, uden at vedkommende Politimester fjender Navnene paa dem, der ere Medlemmer af vedkommende Forening, thi kun da er det muligt for ham at skaffe Bevis tilstede, naar den udvider sin Virksomhed ogsaa til Andre, der ikke ere Medlemmer. Men dette, at sende Foreningens Love ind til Indenrigsministeren, sætter ikke i mindste Maade Politiet i Stand til at afgjøre eller skaffe Bevis for, at den driver et almindeligt Næringsbrug; thi naar man ikke veed, hvem der er Medlemmer af Forbrugsforeningen, kan Enhver, som antræffes, sige, at han er Medlem. Altsaa, mine Herrer! den Sikkerhed, Mindretallet vil have med Hensyn til Beviset for, at Forbrugsforeningerne drive Næringsbrug og ikke holde sig udelukkende til, hvad vi forstaa ved en Forbrugsforenings Virksomhed, kunne vi ikke faae gennem Mindretallets Forslag, men den kunne vi faae ved, hvad der her er foreslaaet. Naar man ikke kan finde nogen anden Maade, og det tror jeg ikke, at man kan, saa forekommer det mig, at den her foreslaaede Maade maa man antage som gyldig, naar man ikke overhovedet vil begunstige Forbrugsforeningerne saaledes, at de uden videre skulle kunne drive en saa vidt udstrakt Næringsbrug, som de ville, uden at stilles lige med andre Næringsdrivende. Den Grundsætning tvæde jeg, at vi vare enige om, at det skulde de ikke kunne, og ere vi enige derom, saa kan det kun gjenneføres derved, at vedkommende Politimester veed, hvem der er Medlem af Forbrugsforeningen, og hvorledes dens Virksom-